

Diàleg

AVUI+
Des del 1976

CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

ANTONI CAMBREDÓ, president executiu
JOAN ODINA, conseller delegat
ORIOL HUGUET, director general
ESTHER CARALPS, directora de màrqueting i comunicació
PATRÍCIA TARRIDA, cap de distribució
JOAN SERRA, director de producció
IVAN GRAU, cap financer
QUICO DOMINGO, cap de sistemes

**SURT LA BIOGRAFIA DE L'AUTOR
MALLORQUÍ PERE CAPELLÀ**

Josep-Lluís
Carod-Rovira

President d'Esquerra Republicana de
Catalunya (ERC)
carod@esquerra.org

Horabaixa a Algaida

La fredor del carrer, a mitja tarda, contrastava amb l'escalfor humana que omplia a vessar dues sales del Casal Pere Capellà, a Algaida. S'hi presentava la biografia de Pere Capellà, magníficament escrita per un altre algaidí, Pere Fullana. En els primers seients, l'expresident Francesc Antich, Pere Sampol, Biel Vicens i els fills Llorenç i Margalida. I una munió de persones, de tota edat i condició, presents en la darrera de les activitats promogudes per l'ajuntament, en homenatge al seu fill il·lustre. La taula era presidida pel batlle J. Jaume, flanquejat pel biògraf i pel presentador, signant d'aquestes ratlles.

PERE CAPELLÀ HAVIA NASCUT EL 1907, COM E. Gómez Nadal, J. Cid i Mulet, A. Bladé i Desumvila i l'Institut d'Estudis Catalans... Molt influït pel seu pare, Llorenç, mestre sabater i glossador, més conegut com a *batle*, en va rebre l'ofici, la facilitat de paraula i les idees. Als 23 anys era ell qui s'adreçava als manifestants concentrats davant l'ajuntament en proclamar-se la República, poc després editava *Cançons republicanes*, tot definint-se com a glossador popular, i als 25 es treia el títol de mestre d'escola. És treballant de mestre a Montcada i a Sants, al Principat, en el període apassionant de la Generalitat republicana, on fa el pas conscient a la catalanitat nacional, viu els fets del 6 d'octubre i s'afilia a ERC, sense deixar d'escriure a la premsa mallorquina i compaginant també la militància amb ERB.

L'ALÇAMENT MILITAR DEL 1936 L'AGAFA A L'ILLA i en fuig amb barca fins a Menorca i d'allí a Barcelona. Llavors s'incorpora a l'Escola de Guerra de la Generalitat, en surt amb el grau de tinent i acaba com a comandant a la fi del conflicte. És d'aquesta època el seu poema *Jo sóc català* i les col·laboracions regulars al periòdic *Mallorca Nova* que els republicans illencs editaven a Barcelona. En caure Madrid, on es trobava, és fet presoner, condemnat a vint anys en un consell de guerra, dels quals en compleix quatre al penal d'Alcalá de Henares.

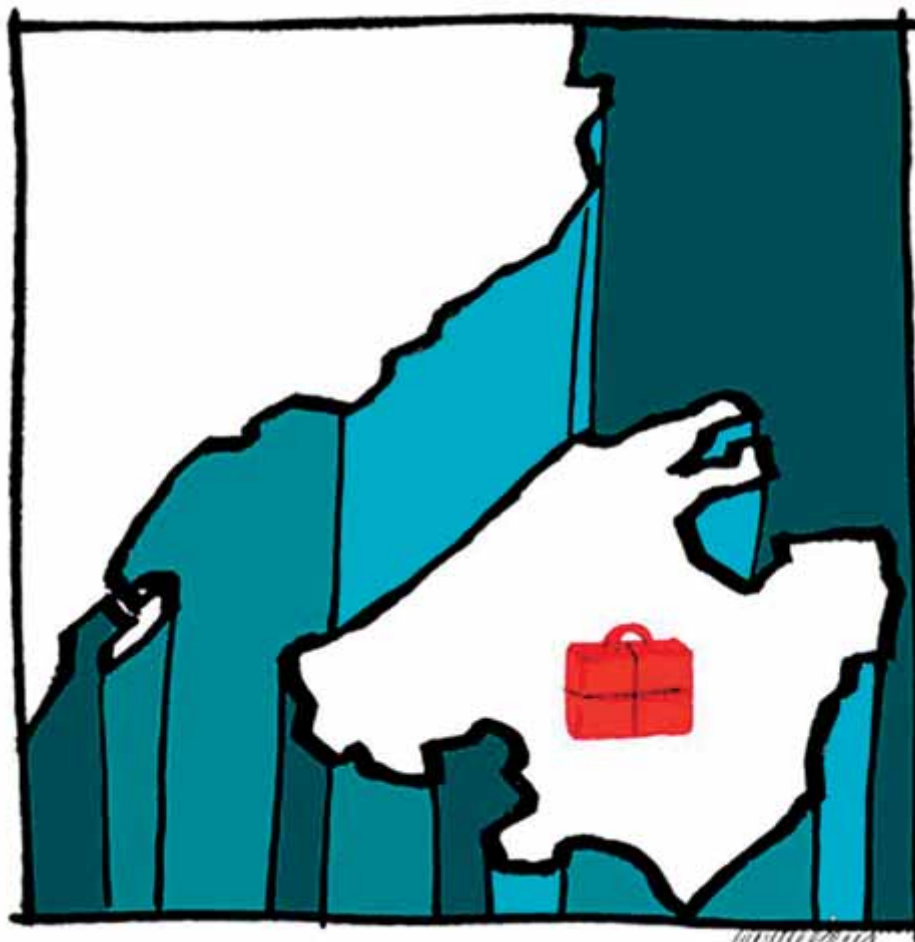
DEIXAT EN LLIBERTAT CONDICIONAL ES TROBA AMB una Mallorca nova, ben diferent de la que havia defensat a la publicació homònima. Torna només amb una maleta vella i topa amb una realitat ben dura. Els seus amics i coreligionaris ja no hi són: Pere Reus ha estat afusellat, Bernat Jofre és a l'exili americà i Pere Oliver, autor de *La catalanitat de les Mallorques*, a les Filipines. Els que ell havia combatut són els que ara manen i la grisor del paisatge és ocupat plenament pel franquisme asfixiant, l'espanyolisme, el caciquisme, el nacionalcatolicisme. El 1944 és reclus novament durant uns mesos a Ses Illetes, i en sortir-ne treballa en feines que van des de bàrman de cabaret a fabricant de fideus i, anys a venir, com a lletrista de boleros i tot.

RESIDENT FORÇÓS A MONTUÏRI, ES RETROBA amb M. Sanchis Guarner, desterrat a l'illa i company de presidi. Aquest l'ànima a tornar a escriure i li facilita l'accés al *Baleares*, on signa com a Mingo Revulgo les *Coplas sin malicia*. El mateix amic valencià inclou poesia culta seva a *Els poetes insulars de postguerra* i és clau perquè es deci-

“Camí de l'aeroport, em demanava com és possible encara que, entre nosaltres mateixos, a una banda i l'altra de la mateixa mar, la mateixa història i la mateixa llengua, existeixi aquest abisme tan profund”

deixi a escriure teatre en la nostra llengua. És a partir d'aquí que rebrà la màxima simpatia popular i un èxit esclatant. Amb sentit de l'humor, amb ironia, amb una gran humanitat, hi introdueix elements de sàtira política, de denúncia dels poderosos, de defensa de la pagesia, d'universalitat amb les arrels posades a casa. Obres seves com *L'amo de Son Magraner*, *Sa pesta o Es rei Pepet*, de factura ben diferent, formen part del patrimoni cultural més estimat per tantes generacions de mallorquins, ja que és un retrat realista de la part forana, fet amb respecte, coneixement i complicitat amb la gent que hi viu.

EL 1954 PATEIX UN COL-LAPSE, EN PLE ASSAIG d'una obra seva i mor dos dies després. Se n'anava un home lliure, tenaç, rebel, que remava contra el

CARME PERIS

vent. D'idees avançades al seu temps, era republicà, catalanista i d'esquerres. Contrari a la pena de mort, defensava el divorci, la igualtat de gèneres i l'accés de les dones al món laboral, des d'una perspectiva laica que ja li venia de família. Pere Capellà va perdre una guerra, però no l'esperança. Va conservar sempre una mirada plàcida que observava el món rere unes ulleres de muntura fosca, un somriure sovintejat que preferia a la rialla oberta, mentre escoltava la gent amb atenció. Però, sobretot, va conservar la dignitat. La dignitat del poble mallorquí i la seva pagesia, duta als teatres. La dignitat en rebutjar un sou sense treballar i poder escriure, a canvi de fer-se membre de la Falange. La dignitat en negar-se a parlar en castellà en un acte públic, en ser-li prohibit l'ús del català. Què no hauria estat d'aquest país, sense el franquisme...!

S'ACABAVA L'ACTE I LA SIMPLICITAT DEL SO DE la ximbomba obria pas, com a música de fons, al poema *Jo sóc català*, musicat i interpretat pel també algaidí Biel Majoral, amb un to de veu que, enmig d'un silenci respectuós, feia posar la pell de gallina. I després, en directe, altres veus interpretaven peces d'*El carrer de les tres roses*. Ja amb un paisatge dominat per la fosca de les hores, camí de l'aeroport, em demanava com és possible encara que, entre nosaltres mateixos, a una banda i l'altra de la mateixa mar, la mateixa història i la mateixa llengua, existeixi aquest abisme tan profund, aquesta distància tan gran, aquest desconeixement mutu tan esfereïdor.

EN SÍNTESI

El semidéu de VW

Marçal Sintès

Un dels problemes d'això que se n'ha dit la globalització és la asimetria entre actors econòmics i polítics. Grans empreses i governants ja no es mouen en el mateix pla. Les multinacionals juguen en el tauler global mentre que els polítics tenen poder únicament en el petit requadre del seu territori. Per tant, no té res d'estrany que hagin estat el ministre Montilla i el conseller Rañé els qui han agafat els trastos i l'avió per anar fins a Wolfsburg (Alemanya) a fi de ser rebuts pel president de Volkswagen (VW), Bernd Pischetsrieder. Les cròniques no aclareixen si els nostres il·lustres representants van haver d'esperar a l'avantsala del despatx de Pischetsrieder igual que dos viatjants, però tampoc no m'estranyaria tant.

Pischetsrieder els devia sortir a saludar amb mig somriure als llavis i força satisfet, com aquell que acaba de berenar i encara s'està espolsant les molles. I no és que Montilla i Rañé s'hi presentessin a l'hora de berenar —tampoc no sé si el Bernd té el costum de berenar— sinó que Pischetsrieder acaba d'acomiar, com aquell que fa un rotet, 660 treballadors de la Seat. A pesar de tot, el semidéu automobilístic no s'ha estat de presentar la tradicional llista d'exigències, llista que, com se sap, cal atendre amb tot amor; no sigui que l'home es vegi obligat a prendre alguna altra decisió desagradable. Atenció, però, bona notícia: entre el que ha demanat Pischetsrieder hi ha més i millors infraestructures. Visca i revisca, i brindem amb cava del boicot a la salut del *Pisiri*, que segurament hi podrà més aquest alemany de posat sacerdotal que tot Catalunya en pes. m.sintes@hotmail.com